

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-56 17166
www.ifat.com

<http://www.ifat.com/VT/Trans.aspx?ID=4752187&CID=100105> : לינק לקובץ:

תוכנית: *שש עם ענת דולב*

תאריך: *07/01/2013*

שעה: *18:08:50*

רשת: *רשת ב*

כותרת: ד"ר טלי ברנר, מרצה לתוכנית לתואר שני, במרכז לתרבות הילד והנוער

ענת דולב : קצת קשה להאמין אבל עד המאה השבע עשרה ילדים נחשבו על פי החוק רכוש של הוריהם וההורים יכלו לעשות בהם כרצונם. רק מתחילת המאה העשרים התחילו להכיר בילד כישות משפטית נפרדת בעניינים שונים. ומאז מעמדו של הילד וזכויותיו התחזקו ועוגנו בשורה של חוקים. וכמובן בראשם האמנה הבינלאומית לזכויות הילד שאישר האו"ם ב-1989.

ועדיין להורים יש אפוטרופסות מלאה על ילדיהם ועניין טבעי לכאורה זה נבחן במקרה קיצון כמו למשל סיפור שעלה לאחרונה לכותרות על הילד חולה הסרטן שאימו סירבה לאשר עבורו טיפולים נגד המחלה כימותרפיה והקרנות. מה עם כן גבול האחריות ההורית ומה הן הגבולות של סמכותם החוקית של ההורים להחליט עבור ילדיהם? ומה תפקידה של המדינה ומתי היא חייבת או רשאית להתערב בהגנה על האינטרסים של קטינים

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

ובכלל מה מקומו של הילד בעידן של שינויים כל כך מהותיים במוסד המשפחה למשל שינויים רדיקלים בדגם של מה שמוגדר בכלל משפחה.

נדמה לי שכדי לדון ולהכריע בסוגיות כל כך סבוכות צריך נקודת מבט רחבה יותר שתכלול גם ידע היסטורי ותרבותי בהקשר הרחב שלהם. אז ובכן בנושאים האלה בדיוק יעסוק הכינוס תמונות מחיי המשפחה שיערך מחרתיים במרכז למורשת היהודית, יהדות באוניברסיטת תל אביב. שלום לד"ר טלי ברנר, מרצה בתוכנית לתואר שני ומחקר תרבות הילד והנוער באוניברסיטה. ד"ר טלי ברנר : ערב טוב.

ענת דולב : ואוו, זה באמת היה פתיח מאוד מאוד ארוך. את מתמחה, ד"ר טלי ברנר : כן.

ענת דולב : בתולדות הילדות בחברה היהודית האשכנזית בימי הביניים ובראשית העת העתיקה. ד"ר טלי ברנר : החדשה.

ענת דולב : החדשה, סליחה. מדוע, ד"ר טלי ברנר : כן.

ענת דולב : בחרת דווקא בסוגיה הזאת ובתקופה הזאת? ד"ר טלי ברנר : אני חושבת שראשית העת החדשה זאת אחת התקופות המרתקות גם בתולדות היהודים גם בתולדות העולם

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

שבה אנחנו רואים למעשה את השינוי הכי גדול גם במקומה של הילד וגם ביחסים בין משפחה לקהילה מימי הביניים אל תוך העת החדשה. אני למעשה עוקבת אחרי השינויים האלה גם במשפחה, גם במוסדות כמו התרחבות רשת, רשתות של בתי ספר, בתי יתומים וכל מיני מוסדות אחרים שנמצאים בין המשפחה לקהילה ומשפיעים על חייהם של ילדים.

ענת דולב : בואי נתחיל באמת מימי הביניים וקצת נגיד אחרי, ומה עשה הילד בתקופה ההיא, עבד? הלך ללמוד בחיידר?

ד"ר טלי ברנר : זה מאוד תלוי מאיזה מעמד הוא הגיע. אבל בניגוד לדעה הרווחת שהילדים מיד התחילו לעבוד זה לא מדויק.

ענת דולב : טוב, אנחנו,

ד"ר טלי ברנר : רוב הילדים,

ענת דולב : אנחנו קראנו,

ד"ר טלי ברנר : כן.

ענת דולב : הרבה, הרבה דיקנס, הרבה דיקנס קראנו בילדותנו.

ד"ר טלי ברנר : הרבה לפני דיקנס. ילדים רובם זכו לפחות לחינוך מינימלי כל שהוא בין אם בבית, בין אם במנזרים או במערכת החינוך שמתחילה להתפתח במאה השש עשרה שבע עשרה. ולמרות שילדים התחילו לעבוד בגיל צעיר, יש לנו מימי הביניים משחקי ילדים ושירים של ילדים. וכל מיני דברים שילדים עשו גם בשעות הפנאי שלהם. זה לא מנע מהם להיות ילדים.

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

ענת דולב : ילדים יהודים הילדות שלהם הייתה שונה מילדים של,

של הגוים שבתוכם הם חיו?

ד"ר טלי ברנר : זה נראה שאצל יהודים תמיד היה דגש חשוב

יותר על חינוך, על השכלה. רוב הילדים למדו לקרוא ולכתוב.

בנים בעיקר אבל לעיתים גם בנות. וזה היה ההבדל המרכזי אבל

חוץ מזה אנחנו רואים שהם משחקים במשחקים דומים הם

מכירים אחד את השני גם את העולם הנוצרי, גם בחברה

המוסלמית. ואולי גם שיחקו אחד עם השני.

ענת דולב : זה אפילו, זה נשמע כמעט פסטורלי, אבל אני, אני

חשבת שמעמדו של הילד לא היה מי יודע כמה. זאת אומרת

הוא ספג הרבה מנחת ידם של הוריו, הוריו וגם בחדר בשנים

האחרונות נופץ המיתוס של החדר החמים והנפלא שבו מרחו את

האותיות א' ב' בדבש. אנחנו שמענו על מלמדים שלא היו

מוכשרים ללמד בלשון המעטה,

ד"ר טלי ברנר : נכון.

ענת דולב : ואפילו הרגו ילדים, הרגו ילדים עם מכות. ממש

פשוטו כמשמעו.

ד"ר טלי ברנר : זה, אני חושבת שזה יותר כמו שאומרים היום

הרג, הרג במכות.

ענת דולב : לא. לא. אנחנו שמענו על עדויות

ד"ר טלי ברנר : זה יותר דימוי.

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

ענת דולב : לא. אנחנו שמענו ממש על עדויות, יצא ספר בנושא הזה.

ד"ר טלי ברנר : כן. כן.

ענת דולב : על עדויות אמיתיות של

ד"ר טלי ברנר : כן.

ענת דולב : של מלמד אחד,

ד"ר טלי ברנר : ואני,

ענת דולב : שלא שלט על עצמו.

ד"ר טלי ברנר : תראי כמו, כמו בחברה שלנו היום אפשר למצוא את כל הקצוות, ואפשר למצוא גם יחס מאוד מעודד אלימות וגם יחס שמאוד שמנסה ככה למתן את האלימות. חברת ימי הביניים הייתה חברה אלימה באופן כללי. אולי אפילו יותר אלימה מהחברה שלנו היום.

ענת דולב : ובצורה מאוד מאוד גרפית הם הרגו.

ד"ר טלי ברנר : כן. גם אלימות די גרפית. מצד שני אנחנו גם מוצאים יחס אוהב, סלחני, מבין, מעודד. והם הכירו את שיטת המקל והגזר.

ענת דולב : כן.

ד"ר טלי ברנר : איך אפשר גם לעודד בהבטחות במתנות פיתוי וגם בעונשים.

ענת דולב : את בחרת להתמקד בכינוס לדבר בכינוס על יחסי

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 98-96, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

אחים בתקופה הזאת.

ד"ר טלי ברנר : נכון.

ענת דולב : במיתוסים התנכיים הגדולים אנחנו מכירים יחסים מאוד קשים קין והבל, יעקב ועשיו, יוסף ואחיו. יחסים מאוד קשים בין אחים של קנאה ואפילו רצחנות.

ד"ר טלי ברנר : כן.

ענת דולב : קין והבל, אחיו של יוסף בוודאי, אם ראובן לא היה מונע זאת מהם הם היו הורגים אותו. עד כמה יחסים כאלה היו תקפים בתקופה שאת מדברת עליה או עד כמה הם היו אחרים? ד"ר טלי ברנר : אני, אני רק אתקן, אנחנו גם מוצאים יחסים של פיוס ועזרה הדדית כמו עכשיו קראנו בפרשה הזאת על משה ואהרון ומרים,

ענת דולב : נכון.

ד"ר טלי ברנר : שהם שלישיה שפועלת ביחד,

ענת דולב : נכון.

ד"ר טלי ברנר : כנראה.

ענת דולב : גם האחים ... כן.

ד"ר טלי ברנר : כן. אני גם מצאתי מצד אחד באמת יחסים של קנאה ותחרות ואבות שלא מצליחים ככה למתן את התחרות בין אחים. מצד שני גם ההרצאה שלי תתמקד בהתכתבות בין אח לאחות באיטליה במאה השש עשרה. שהם נעזרים אחד בשני, הם

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 98-96, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

מעבירים הודעות מההורים ובחזרה ולמלמדים.

ענת דולב : באמת, על איזה מקורות את נסמכת, אם את מדברת

ד"ר טלי ברנר : על התכתבות,

ענת דולב : על המאה השש עשרה.

ד"ר טלי ברנר : ממש התכתבות.

ענת דולב : איפה מצאו

ד"ר טלי ברנר : מכתבים.

ענת דולב : את המכתבים האלה?

ד"ר טלי ברנר : בארכיונים משפחתיים של יהודים איטלקיים

מראשית העת החדשה, יש לנו מכתבים שנותרו כמכתבים לדוגמא

כדוגמא לאחרים איך לכתוב מכתב ובתוך זה יש התכתבות נפלאה

בין אח לאחות צעירים כנראה בני נוער.

ענת דולב : זה שהאחות יודעת קרוא וכתוב זה כבר יפה בתקופה

הזאת.

ד"ר טלי ברנר : נכון.

ענת דולב : נכון?

ד"ר טלי ברנר : ובעברית יפה יפה.

ענת דולב : אליעזר בן יהודה היה גאה בהם, את אומרת.

ד"ר טלי ברנר : כן. מי שרוצה לראות את המכתבים האלה מוזמן

לכנס. ויוכל לראות ממש אותם בכתב יד בעברית איטלקית.

ענת דולב : ממה שאת רואה מסביבך, היחסים שאת חשפת דרך

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

המכתבים ההתכתבות בין אח לאחות דומים באופן כללי למה שקורה ביחסים בין אחים בכלל, גם היום?

ד"ר טלי ברנר : אני חושבת שהיום פחות נסמכים על יחסי משפחה לעניינים מסחריים או לרשתות כאלה של קשרים בימי הביניים ובראשית העת החדשה. היחסים בין קרובי משפחה היו גם רשת בטחון כלכלית חברתית פוליטית.

ענת דולב : טוב גם היום זה ככה אם יש לך הורים עשירים ומקושרים, את יודעת, זה לא, זה לא, זה לא השתנה.

ד"ר טלי ברנר : כן. אבל

ענת דולב : אומנם זה נעשה דרך מחשב אולי חלק מהיחסים והקשרים וההתכתבויות, אבל זה עדיין נעשה.

ד"ר טלי ברנר : כן. אני חושבת שבתקופות עתיקות יותר זה היה בוא נגיד לא הייתה שום רשת בטחון אחרת. לא, לא היה לאדם אלא משפחתו וקצת הקהילה גם. אבל המשפחה הייתה חשובה הרבה יותר מבחינה הזאת.

ענת דולב : טוב, אני, עושה רושם שיהיה מאוד מרתק בכינוס הזה מחרתיים,

ד"ר טלי ברנר : כן.

ענת דולב : באוניברסיטת תל אביב משפחה שכזאת. תדברו על דגמים חדשים של משפחות ותקיפו את הנושא הזה,

ד"ר טלי ברנר : נכון.

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-56 17166
www.ifat.com

ענת דולב : מהרבה מאוד היבטים

ד"ר טלי ברנר : נדבר גם הרבה על המשפחה היום.

ענת דולב : כן. המשפחה היום, מה היא המשפחה היום בכלל?
אבל מה שנשאר תמיד תקף זה כמובן האימרה שתבע טולסטוי
שכל המשפחות המאושרות דומות. וכל משפחה אומללה, אומללה
בדרכה. וזה כמובן מאנה קרנינה. אני מאוד מודה לך ד"ר ברנר.
ד"ר טלי ברנר : תודה רבה.